

Erna Solbergs tale til Høyres Felleskonferansen januar 2023

Sjekkes mot fremføring

Kjære alle sammen. Godt nytt år!

Som konservativ håper jeg alltid at neste år blir litt bedre enn det forrige.

De siste årene har vi blitt skuffet. I 2021 håpet vi å legge strenge smitteverntiltak bak oss. Men så kom det stadig nye virusvarianter, og landet ble stengt ned.

I 2022 hadde vi håp om lysere tider. Men så gikk Putin til angrep på Ukraina. De menneskelige lidelsene er enorme. Millioner av ukrainere er på flukt.

**Konsekvensene av krigen kjenner vi også på her hjemme.
Dyrere mat, skyhøye strømpriser, inflasjon og
renteøkninger.**

Nå går vi inn i 2023. Også dette året vil bli krevende.

**Usikkerhet i norsk økonomi, krig i Europa og integreringen
av titusener av flyktninger vil prege oss.**

**2023 er et valgår. Vi har gått inn i året med svært gode
målinger. I desember var gjennomsnittet av de nasjonale
målingene på hele 32,4 %.**

**Dette er utrolig hyggelige tall. Det er fint å få så gode
tilbakemeldinger fra velgerne som vi får nå.**

**Men vi må ikke la de være noen hvilepute. Det er innsatsen
frem mot kommunevalget som avgjør.**

I 2023 skal vi fortsette jobben med å synliggjøre Høyres politikk nasjonalt og lokalt. Vi skal være konstruktive, men si klart ifra når det trengs.

Noe av det aller viktigste vi gjør er å lytte til folks utfordringer og ideer.

Å lytte til bedriftenes utfordringer og ideer.

Slik at vi sammen kan finne de beste løsningene på de langsiktige utfordringene vi står overfor.

Som klimaendringene.

Som mangelen på arbeidskraft fremover.

Som behovet for mer kraftutbygging.

Som forskjellene mellom de som står innenfor og utenfor arbeidslivet.

Som å få et større økonomisk grunnlag for å finansiere velferden vår.

For de langsiktige utfordringene er fortsatt like alvorlige selv om de får mindre oppmerksomhet enn pandemi, krig og strømpris. Eller snøvær.

Når det er stor uro rundt oss, må politikken bidrag være å skape ro om det man kan skape ro om. Her mener jeg regjeringen har feilet.

Gjennom pandemien var det viktig for meg at de kortsiktige økonomiske tiltakene ikke måtte stå i veien for løsningene på de langsiktige utfordringene. Men helst være skritt i riktig retning for å løse dem.

Derfor la vi allerede i mai 2020 frem en omstillingspakke for tiden etter pandemien. Den inkluderte en grønn omstillingspakke på 3,6 milliarder kroner.

Vi bidro til å hjelpe levedyktige bedrifter som slet under pandemien, og sikret arbeidsplasser. Samtidig gjorde vi oss bedre rustet til det grønne skiftet og tiden etter pandemien.

Vi kom mye sterkere ut av pandemien enn de fleste av oss hadde trodd. Det har vært en enorm vekstkraft det siste året og svært høy sysselsetting.

Dagens regjering følger dessverre ikke tanken om at de kortsiktige tiltakene skal bidra til å løse de fremtidige utfordringene.

De hadde et kortsiktig problem: Å finne nok penger til å finansiere utfordringene som følge av Ukraina-invasjonen og egne, dyre valgløfter.

Hovedgrepet til regjeringen er å øke skattene. Regjeringen oppførte seg egentlig som vår karikatur av venstresiden. Nemlig at det eneste svaret deres er å øke skattene.

Årets budsjett innebærer blant annet å øke formueskatten, arbeidsgiveravgiften, utbytteskatten og grunnrenteskatten for vannkraft. Samt helt nye grunnrenteskatter på havbruk og på landbasert vindkraft.

Skattenivået har økt med over 50 milliarder kroner på litt over ett år.

Men det er ikke alt dette Høyre har vært imot.

Ekstraordinære utgifter på statsbudsjettet bør kunne dekkes gjennom inndragning av overskuddet fra de som får ekstraordinære inntekter.

Nikolais kunnskapsrike argumentasjon bidro heldigvis til at innretningen på vannkraftbeskatningen ble mindre skadelig enn det regjeringen opprinnelig foreslo.

I vårt alternative budsjett har vi vist en annen vei enn skatteøkninger. Vi har redusert offentlige utgifter. Vi har holdt igjen på egne ønsker vi gjerne skulle hatt i budsjettet. Dermed har vi kunnet fjerne økningen i arbeidsgiveravgiften og formueskatten.

Norge må ha et større repertoar enn bare å øke skattene hvis vi skal klare å møte de langsiktige utfordringene for Norge.

Nye, dårlig utredede skatter skaper økt uro, og hindrer Norge i å løse de langsiktige utfordringene.

Ta økningen i arbeidsgiveravgiften på lønninger over 750 000 kroner.

Regjeringen har forsøkt å fremstille det som at det bare er for å hente mer penger, og at økningen er midlertidig. Men i statsbudsjettet begrunnes det også med at det demper etterspørselen etter arbeidskraft og demper presset på arbeidsmarkedet. Dette kan ikke forstås på en annen måte enn at regjeringen vil ta ned privat sektor til fordel for offentlig sektor.

Avgiftsøkningen rammer i all hovedsak kompetansesarbeidsplasser. Arbeidsplasser vi trenger flere av. Ikke færre.

Presidenten i Tekna sier de frykter for arbeidsplassene til medlemmene deres, som allerede er i hard konkurranse med det store utland.

Høyre vil i stedet gjøre det mer lønnsomt å ansette folk med høy kompetanse og mer lønnsomt å arbeide.

I fjor høst innførte regjeringen en stor grad av politisk risiko rundt investeringer i Norge. Usikkerheten de har skapt rundt de ulike nye skattene har allerede fått store konsekvenser.

For eksempel i kraftsektoren. Under NHOs årskonferanse på torsdag sa NVE-sjefen at de har få saker til behandling.

Investeringer for opptil 30 milliarder kroner i mer vannkraft er nå satt på vent. Lyse skrinlegger investeringer for opptil fem milliarder kroner i Røldal-Suldal-kraftverkene i Rogaland. Sognekraft må trolig skrinlegge investeringer anslått til 1,4 milliarder kroner. Og listen er mye lengre.

Jeg tror at mange av disse prosjektene vil bli realisert over tid. Men vi trenger dem realisert raskt. Vi har ikke god tid.

Statnett sendte før nyttår et brev til regjeringen med klare advarsler om at Norge styrer mot et effekt- og kraftunderskudd. I perioder kan det gi svært høye priser og i verste fall kreve utkobling av forbruk.

Utsettelsen av prosjekter er det motsatte av det vi håpet da vi innførte kontantstrømsbeskatning i vannkraften. Da håpet vi å få realisert mange nye prosjekter, fordi vi trengte mye ny kraft. Dagens uro forsinker dette. Det er NVE-sjefens uttalelser et eksempel på.

For hovedtonen er at vi kommer til å mangle kraft til hydrogenprosjekter på Vestlandet og batteriprosjekter på Sørlandet. At vi i verste fall kan ende med å måtte koble ut strømmen til folk.

Derfor vil jeg i dag utfordre regjeringen til å få opp tempoet. Og det raskt.

I dag legger Høyre frem 12 forslag som vi mener må settes på høygir for å realiseres. Jeg skal spare dere for å gå gjennom alle de 12. De dreier seg blant annet om å raskt gi konsesjon til prosjekter som Trollvind og Snøheia Industrikraft. Og å få på plass regelendringer som legger bedre til rette for solenergi.

En del av disse forslagene har vi fått gjennomslag for på Stortinget. Nå er det behandlingstiden i regjering som er den største bremsen.

De tingene som bare dreier seg om regelendringer bør regjeringen få på plass i løpet av et par måneder.

Jeg vet jo etter pandemihåndteringen, at hvis man virkelig vil, og det virkelig haster, får man til de mest kompliserte ting på svært kort tid.

Felles for de store utfordringene fremover er at vi trenger alle gode krefter med på laget for å løse dem.

Vi trenger privat sektors investeringer for å lykkes med å nå klimamålene. DNB planlegger å bidra med 1500 milliarder kroner til investeringer i bærekraftig omstilling gjennom blant annet lån. Det tilsvarer nesten et helt statsbudsjett.

Hydro investerer stort i det grønne skiftet. Blant annet i ny produksjonsteknologi i Årdal og store oppgraderinger i Sunndal, som vil redusere CO₂-utslippene fra aluminiumsproduksjonen. Sammen med Eviny og Zephyr skal de utrede et vindkraftprosjekt på Vestlandet. Den planlagte investeringen er på opptil 4 milliarder kroner.

Equinor og tyske RWE presenterte før helgen en storsatsing på rent hydrogen. Bare byggingen av gassrøret mellom Norge og Tyskland vil kunne koste over 30 milliarder kroner.

Vi trenger mer kraft. Men vi trenger også privat investeringsvilje.

Vi trenger privat sektors skattebidrag skal vi klare å finansiere velferdstjenestene vi vil trenge mer av i årene som kommer.

Vi trenger privat sektors innovasjonsevne skal vi klare å håndtere at stadig flere får behov for helse- og omsorgstjenester fremover.

Lenge har det vært enighet på tvers av skillelinjene i norsk politikk at en sterk privat sektor er en viktig del av den

norske modellen. Nå virker det stadig mer kontroversielt å påpeke at verdier må skapes før de kan deles.

Stikkordet for NHOs årskonferanse tidligere denne uken var uro. Ordet oppsummerer godt hvordan det har vært for de som vurderer å investere i norske arbeidsplasser det siste året.

Det er lite investorer liker dårligere enn uforutsigbarhet. For å gjenta meg selv: Når det er stor uro rundt oss, må politikken bidrag være å skape ro om det man kan skape ro om.

Norge har aldri hatt det laveste skattenivået. Men skattesystemet har alltid vært stabilt.

Denne stabiliteten i systemet har regjeringen kastet på sjøen. Historisk sett har endringer i skattesystemet skjedd etter lange utredninger, grundige diskusjoner og brede kompromisser.

I stedet for å vente på skatteutvalgets arbeid hastet regjeringen gjennom store endringer i skattesystemet.

Så regjeringen har allerede bevist at de klarer å få opp tempoet og jobbe rekordraskt når det er noe de virkelig bryr seg om.

Både grunnrenteskattene for havbruk og landbasert vindkraft hadde virkning fra 1. januar. Men ingen vet hvordan de blir seende ut. Stortinget har ikke vedtatt dem. 1. januar var ikke en gang høringsfristene ute.

Jeg har vært med på flere skattereformer i løpet av min tid som politiker. Alle reformene har vært med på å bredde ut

skattegrunnlaget, bidra til mer aktivitet og flere skatteinntekter. Og i utgangspunktet vært krydret med skattelettelser.

Fremtiden kommer til å utfordre oss alle på finansiering. Også oss i Høyre.

Vi må òg se på hvordan vi skal skattlegge på riktig måte. Vi må tenke gjennom hvilke skatter vi skal ha. Hvordan de skal være utformet. Og vi må være åpne for nye løsninger.

Derfor vil Høyre legge opp til en grundig skattedebatt i partiet. Vi opprettet et eget skatteutvalg, ledet av Helge, allerede for trekvart år siden. Forhåpentligvis kan vi bidra til å legge noen lange og forutsigbare linjer for norsk næringsliv.

I dagene før skatteutvalgets NOU ble lagt frem, var det flere kommentatorer som mente at Norge hadde lavere skatter

enn andre land på noen områder. Det er riktig. Og da har jeg lyst til å minne dere på at det er gjort med vilje.

Da vi innførte handlingsregelen var formålet å fase inn oljepenger i norsk økonomi på en forsvarlig måte.

Oljepengene skulle prioriteres på utdanning og forskning, infrastruktur og vekstfremmende skatte- og avgiftslettelser.

Da handlingsregelen ble innført for 22 år siden, var det bred konsensus blant partiene at vi måtte må bygge evnen vår til verdiskapning for tiden etter oljealderen.

Hvor er det perspektivet blitt av i skattedebatten? At Norge har lavere skatter på noen områder, burde ikke overraske noen. Det er en villet politikk. Problemet er at vi har en regjering som nedprioriterer forskning og utdanning, bremser samferdselssatsingen, og øker skattene.

Ifølge regjeringen går skatte- og avgiftsinntektene som andel av BNP kraftig opp i år. Norge er nå forbi Sverige og Danmark.

Dagen der det blir behov for et bredere skattegrunnlag kommer nærmere og nærmere. For meg betyr et bredere skattegrunnlag at vi legger til rette for et mer lønnsomt og konkurransedyktig næringsliv, med arbeidsplasser som tåler skattetrykket.

Det har aldri vært skatteprosenten vi har levd av, men hva vi regner prosenten av.

Da er det feil medisin å bremse det som skal bidra til vekst og innføre mer usikkerhet rundt investeringer.

I Norge har vi en tradisjon for brede forlik i skattepolitikken. Det vil Høyre bidra til også denne gang.

Skal vi lykkes med det grønne skiftet trenger vi norske eiere med på laget. Norske eiere er ofte avhengig av tappe bedriftene for å betale formuesskatt. Penger som kunne gått til investeringer i nye jobber. Dette har naturligvis negative konsekvenser for verdiskapingen i Norge.

Næringslivseiere er ikke baroner eller profitører. Nei, de er jobbskapere.

Høyre vil alltid ha en politikk som gjør at de som har mest, bidrar mest. Det fikk vi til i regjering. De ti prosent rikeste betalte en like høy andel av personskatten under min regjeringstid, som da vi tok over.

Høyre er for en aktiv næringspolitikk. Men poenget bør være at staten støtter opp under initiativer som i fremtiden kan bidra til statsbudsjettet. Ikke som skal leve av det.

Da vi satt i regjering doblet vi støtten til grønne teknologiløsninger for bedrifter via Enova. Vi bevilget penger til verdens største havvindprosjekt; Hywind Tampen. Vi bidro til å realisere verdens mest miljøvennlige aluminiumsprosjekt på Hydro Karmøy. Vi doblet støtten til næringsrettet forskning og utvikling.

Vi tok oss tid til å kvalitetssikre ulike CO₂-fangst- og lagringsprosjekter, for å forsikre oss om at de var mulige å realisere. Derfor kunne vi lansere historiens største klima- og industriprosjekt, med CO₂-fangst, -lagring og -transport, gjennom Langskip. Aldri før har staten investert mer i et industriprosjekt. Fordi vi tror at dette er en del av fremtidsløsningene.

Da Tina var olje- og energiminister la hun frem stortingsmeldingen «Energi til arbeid». Vi ser allerede resultatene av dette. Jeg blir glad når Equinor forteller meg at det arbeidet Tina gjorde med stortingsmeldingen var en viktig grunnstein for Equinor og RWEs nye hydrogensamarbeid.

Jeg er spesielt glad for at slike ting kan løses i det kommersielle markedet. Summen av de store investeringene bærer frukter for ny industri fremover.

Vi har vist at en aktiv næringspolitikk best gjennomføres ved å spille på lag med norsk næringsliv.

Jeg var for øvrig blant de som hygget meg under statsministerens nyttårstale. For det var så mye ros der for ting vi hadde satt i gang.

Skatt er ikke det eneste viktige for å skape mer fremover. Kunnskap og kompetanse, tilgang på arbeidskraft, forskning og utvikling, og å få ned kostnadene på andre områder. Alt dette er viktig.

Vi kom veldig godt ut av pandemien sysselsettingsmessig. En stor utfordring i tiden etterpå har vært mangel på arbeidskraft. Derfor er det viktig å inkludere flere i arbeidslivet. Vi hadde en kraftfull pakke på arbeidsinkludering i vårt alternative statsbudsjett.

Noe av det viktigste vi må gjøre er å sikre at flere fullfører videregående skole.

Fremover blir det enda viktigere å ha et vitnemål eller fagbrev for å ta del i arbeidslivet. Derfor la vår regjering frem fullføringsreformen. Målet er at 9 av 10 skal fullføre og bestå videregående skole i 2030. Og ikke bare 9 av 10 av

dem mellom 16 og 19 år, men også langt flere av de som er voksne.

Det viktigste grepet i fullføringsreformen er at alle skal få en livslang rett til å fullføre videregående opplæring. Det er den største skolerettigheten som er innført siden retten til videregående opplæring ble innført for snart 30 år siden.

Men hvis den retten skal bli reell, må vi ha et fleksibelt tilbud som passer for de som er litt eldre og som kanskje har familie og økonomiske forpliktelser. Og vi må forstå at det vanlige skoleåret, med søknadsfrister, skolestart og eksamen på slutten av året, ikke passer for alle.

I august møtte jeg Kriss, Julian og Anouar på Åkrehamn videregående skole.

**De er voksne, og har hatt flere år i arbeidslivet allerede.
Men av ulike grunner fikk de lyst til å fullføre videregående
opplæring.**

**Én av dem fikk tilbudet gjennom NAV. En annen ville finne
på noe nytt etter mange år som yrkessjåfør. Og en av dem
fortalte at han trengte litt tid på å se hvor viktig det er med
formell utdanning.**

**Heldigvis tar Åkrehamn videregående skole imot alle, ikke
bare ungdommer mellom 16 og 19 år. Og de har et
fleksibelt tilbud med modulbasert opplæring som gjør at
man kan begynne på veldig kort varsel.**

**Nå er både Kriss, Julian og Anouar på god vei til å få
fagbrev.**

Dette har vært et viktig område for Høyre. Vi vet at for å få flere til å lykkes med fullføring på videregående, må vi starte allerede når barna begynner på skolen.

Derfor var satsing på tidlig innsats et av de viktigste løftene våre i 2017-valgkampen. I regjering opprettet vi lærerspesialistordningen. Lærerspesialistene skulle bidra med kompetanse for å hjelpe lærere som har elever som har vanskelig for å knekke lese og skrivekoden.

Tidlig innsats er noe av det viktigste vi kan gjøre for at ikke barna skal miste selvtilliten og selvrespekten. Det å føle seg dum, fjerner lysten til å lære. Dessverre avvirket regjeringen lærerspesialistordningen.

Men vi har ikke hvilt på det vi gjorde i regjering. Vi har fortsatt arbeidet med ny politikk i opposisjon. I fjor lanserte vi ny politikk for videregående skole for voksne. Og om ikke lenge lanserer vi en ungdomsskolereform. For vi når

ikke målet om fullføring i videregående før vi har tatt tak i utfordringene i ungdomsskolen.

Mye går bedre i ungdomsskolen etter åtte år med Høyre i regjering. Norske klasserom har flere kvalifiserte og mer faglig oppdaterte lærere. Norske elever trives godt på skolen og er optimistiske med tanke på både egne muligheter og fremtidsutsikter.

Men det er fortsatt for mange elever som er under kritisk grense i lesing, skriving og regning når de starter i 8. klasse. Det er betydelige kjønnsforskjeller i elevenes resultater.

Det er et stort sprik mellom elevenes faglige nivå, og skolen klarer ikke å tilpasse undervisningen til hver enkelt.

Elevenes motivasjon og opplevelse av mestring faller på ungdomsskolen.

Det er for høyt fravær. Og ungdomsskolen gir ikke elever en god nok forberedelse til videre utdanning, særlig inn mot yrkesfag.

Vi var det eneste partiet som hadde reform av ungdomsskolen som en viktig valgkampsak i 2021. Vi er derfor glade for at også vi fikk et gjennomslag i Hurdalsplattformen.

Men vi får se om innholdet regjeringen måtte komme med er nok. De kan uansett glede seg til en bred meny fra oss snart om hva innholdet bør være.

Høyre skal være et parti som tar alle gode krefter i bruk og som er opptatt av å både skape og dele.

Det var denne balansen som gjorde at vi i regjering etterlot oss en mindre oljeavhengig økonomi. Med høy fart, lav ledighet og rekordetablering av nye selskaper og børsnoteringer i Norge.

Samtidig etterlot vi oss et Norge hvor flere fullførte videregående skole. Vi styrket det sosiale sikkerhetsnett. Vi fikk på plass en styrking av barnetrygden og gratis kjernetid i barnehagen.

Vi mestret balansen mellom å skape og dele. På vår vakt gikk skattenivået ned. Ikke skatteinntektene.

Vi fikk på plass lavere SFO-priser for de med lav inntekt.

I vårt alternative budsjett for 2023 fortsetter vi i samme stil. Der forsøker vi å løse også de kortsiktige utfordringene vi står overfor. Slik som å hjelpe folk gjennom en tid med høyere strømpriser, økt rente og høyere matpriser.

For det er ting som vi må gjøre i dag som kanskje bare er dagsaktuelt nå. Flere barnefamilier trenger hjelp med regningene. Derfor er det riktig at vi i det alternative budsjettet vårt for eksempel øker barnetrygden med 3000 kroner.

Vi har lenge hatt fokus på folk med lav inntekt og å få folk i jobb. Men nå hører vi stadig flere historier om folk i jobb som sliter med å mestre utgiftene sine. At mange flere familier sliter med å få endene til å møtes. Det betyr ikke at de har lav inntekt, men at kostnadene er økt. Høyre må ha en politikk for å holde kostnadene nede.

I vårt alternative budsjett foreslo vi å redusere den maksimale foreldrebetalingen i barnehagen fra 6 til 5 prosent av inntekten. Det vil gjøre barnehagen billigere for dem som trenger det mest.

Vi må gjøre noe med den uroen som regjeringen har skapt også på andre områder enn for næringslivet. I

lokalsamfunn over hele landet der viktige samferdselsprosjekter er satt på vent. Blant rusavhengige som mister muligheten til å velge det tilbudet de selv ønsker og er fornøyd med. Blant pasienter som venter i stadig lengre helsekøer.

Jeg har brukt mye tid på å snakke om å skape. Fordi vi vet at vi må skape før vi kan dele.

Og det er grunnleggende for å lykkes med å løse de langsiktige utfordringene.

Som klimaendringene.

Som mangelen på arbeidskraft fremover.

Som behovet for mer kraftutbygging.

Som forskjellen mellom de som står innenfor og utenfor arbeidslivet.

Som å få et større økonomisk grunnlag for å finansiere velferden vår.

Skal vi få til det er vi avhengige av at tiltakene på de kortsiktige utfordringene bidrar til å løse de langsiktige.

Og at vi både skaper og deler.

Takk for meg.